

Андрій В. Шинькович
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: 0000-0003-2922-3796

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ АСЕКУРАЦІЇ ПРОДОВОЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ДЕРЖАВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено теоретико-методологічні засади формування Національної системи асекурації продовольчої безпеки України як інтегрованої системи державного регулювання економіки в умовах зростання воєнних, економічних, соціальних, кліматичних та інституційних ризиків. Обґрунтовано, що сучасні виклики потребують переходу від удосконалення окремих механізмів забезпечення продовольчої безпеки до створення цілісної системи, здатної забезпечувати довгострокову стійкість продовольчої системи держави на основі комплексного управління ризиками. Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та прикладні засади побудови структурно-функціональної моделі Національної системи асекурації продовольчої безпеки України. Метою статті є розроблення концептуальних засад, архітектури, структури та функціонального забезпечення Національної системи асекурації продовольчої безпеки як інтегрованої системи державного регулювання економіки, орієнтованої на забезпечення фізичної та економічної доступності продовольства, стійкості продовольчої системи та мінімізацію ризиків її функціонування. Методологічною основою дослідження є системний підхід, що дозволив розглядати продовольчу безпеку як складну багаторівневу соціально-економічну систему. Використано методи аналізу і синтезу, порівняльний метод, структурно-функціональний аналіз, структурно-функціональне моделювання, системне моделювання, логічний та абстрактно-теоретичний методи, а також метод наукового узагальнення. У результаті дослідження розроблено авторську структурно-функціональну модель Національної системи асекурації продовольчої безпеки України, визначено її концептуальні засади, архітектуру, структурні рівні, функціональні модулі та механізми взаємодії між ними. Запропоновано п'ятирівневу архітектуру системи, яка включає стратегічний, інституційно-координаційний, функціонально-операційний, аналітично-прогностичний та адаптивно-коригувальний рівні. Розроблено функціональну модель системи, що інтегрує стратегічний, моніторингово-аналітичний, нормативно-правовий, організаційно-координаційний, ресурсно-забезпечувальний, цифрово-інформаційний, превентивний, кризового реагування, контрольно-оцінювальний та інноваційно-адаптаційний модулі в єдиний цикл державного управління ризиками. Наукова новизна дослідження полягає у розробленні цілісної структурно-функціональної моделі Національної системи асекурації

продовольчої безпеки України, яка, на відміну від існуючих підходів, інтегрує взаємопов'язані організаційні, економічні, інституційні, цифрові та інформаційні механізми державного регулювання в єдину систему забезпечення продовольчої стійкості держави. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованої моделі при розробленні державної політики, нормативно-правового забезпечення, державних і регіональних програм, а також при вдосконаленні механізмів управління продовольчою безпекою України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Ключові слова: асекурація продовольчої безпеки; державне регулювання економіки; структурно-функціональна модель; управління ризиками; продовольча система; соціальна економіка; управління національним господарством.